

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

17. Episcopi dignitatem suam conseruent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inseruiant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

Sessio XXV. de Reformat. Cap. XVI. & XVII. 427

eorum institutionem, seu foundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine presentis Concilij, arbitrio Ordinarij, ^a iuxta formam decreti sub sel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum, Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit beneficium, curam animarum recipiat, ac Vicarij nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

^a Suprà sess. 7. de reformat. c. 7.

1. **V** Ide Nicol. Garc. de benef. part. 1. 2. cap. 2. num. 87. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. ult. casu 69. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. aliàs resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. latè Monet. de commut. ultim. volunt. c. 11 num. 64. cum seqq. metipsum de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 68. num. 9.
2. **a** Quæ curam animarum, &c.] Quod dicatur beneficium Curatum, & quæ parochialis Ecclesia, dixi latè de officio & potest. Parochi cap. 1. ex num. 35. Et ad hunc effectum ne in simplex conuerti possit per Episcopum, Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 2. in 1. edit. aliàs resol. 618. in 2. edit. §. Quomodo inque retinent.] Beneficia secularia ecclesiastica, quæ curam animarum habent, quomodocumque non possunt conuerti in simplex beneficium, vt per Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. vni. §. 3.
3. **y** In simplex beneficium, &c.] Parochiales Ecclesie in simplex beneficium conuerti non possunt, etiam in aliqua parte fructum ipsarum Parochialium, vt refert decism Nicol. Garc. d. part. 1. 2. cap. 8. num. 87. & Aloyf. Ricc. d. resol. 383. num. 6. & 7.

Beneficia simplicia, siue Oratoria, non poterit Ordinarius separare ab Ecclesijs parochialibus, si illis vnita essent, etiam si illis separatis Parochiales non egeant. Nicol. Garc. & Aloyf. Ricc. locis proximè citatis.

Nec etiam vice versa beneficia simplicia in Curata ab Ordinario conuerti possunt, sicut attestantur resolutum Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore eccles. decis. 492. in 1. edit. aliàs resol. 383. num. 6. & 7. in 2. edit. Nicol. Garc. d. part. 1. 2. c. 5. num. 3. vbi intelligit, cessante causa & necessitate, nam ea interueniente, Ecclesiam simplicem in Curam & parochialem erigere posse Episcopum, tenent Rebuff. in praxi benef. tit. de erect. in Curatam, & parochialem, Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 29. quæst. 25. & lib. 6. cap. 30. q. 3. & 4.

Episcopus non potest erigere Ecclesiam parochialem in Collegiatam, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 5. nu. 2. vbi refert sic fuisse decism à S. Congregat. Rit. in Caputaquen. 12. Iulij 1628.

§ Assignata Vicario perpetuo congrua portione.] Vide posita ad cap. 5. & 7. sess. 7. de reformat. & nouissimè Tambur. de iure Abbatum tom. 3. dist. 9. quæst. 19.

Episcopi dignitatem suam conferuent, nec Principibus, vel Baronibus secularibus assistant, aut inferuant.

C A P V T XVII.

1. Doctores de materia cap. agentes.
2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs quantumuis exemptis, est honorandus.
3. Honor & sublimitas Episcopalis nullis poterit comparationibus adequari.

4. Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit.
5. Episcopatus dicitur culmen omnium dignitatum.
6. Principes Catholici semper Episcopos magni habuerunt.

^a Vide Concil. Agath. c. 23. nec Episc. posteriorum finit priori præponi. & 1. Braccar. 24. c. quanto, de off. ordin. & supr. sess. 24. de reg. c. 4. b Suprà c. 6. cap. Valentinianus, 63. d. c. Episcopus in Ecclesijs, 95. dist. cap. quis dubitet, c. duo sunt, cum seq. 96. dist. & c. folite de maior. & obed. 5.

Non potest sancta Synodus non grauius dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status ^a oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum Regum ministris Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solum loco cedant, sed etiam personaliter illis inferuunt. Quare, hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, ^b atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant: mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis verò tam Principibus, quam cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

1. **V** Ide Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, cap. 3. in princ. nu. 1. metipsum in simili tractat. part. 2. allegat. 1. à princ. nouissimè Alzedo in praxi Episcop. part. 1. cap. 12. de præeminentia, ac prælatione Episcoporum.
2. Episcopus in omnibus suæ diœcesis Ecclesijs, quantumuis exemptis, & priuilegiatis, est honorandus, eique in choro, Capitulo, & processionibus ac alijs actibus publicis primus locus, & prima sedes, quam ipse elegerit, danda est, nec potest prohiberi quominus in dictis Ecclesijs, etiam exemptis, Pontificalia exerceat, immò potest Episcopus contra dictores pœnis, & censuris ecclesiasticis compellere, vt per Aldan. in compend. Canon. resol. lib. 3. tit. 3. n. 10. vbi refert sic fuisse decism à S. Congr. Rit. in Tullen. 6. Decembris 1613.
3. Honor, & sublimitas Episcopalis, inquit S. Ambros. de dignitate Sacerdotum, cap. 2. nullis potent comparationibus adequari, si Regum fulgiori compares, & Principum diademati longè erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares.
4. Quantum cælum terra pretiosius est, quantumque anima corpori, spiritus carni, diuina humanis præstant, Barbos. Collect. in Concil.

tantum Episcoporum principatus omnia ciuilia Regna, & potestates antecellit, ex Nazianz. in orat. 17. ad cines Nazianzenos, & Chrysof. lib. 3. de sacerdot. Vnde S. Ambros. vbi supra cap. 3. proficitur nihil in seculo sublimius Episcopi reperiri posse, & nihil esse Episcopo excellentius.

Episcopatus igitur dicitur culmen omnium dignitatum, cap. venerabilis, de præben. ibi, ad culmina dignitatum, vbi omnes explicant, id est, ad Episcopatum, vt per gloss. verb. dignitatum, in cap. 2. eod. tit. lib. 6. cum similibus, exornant Cassan. in Catalogo gloria mundi part. 4. consil. 25. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 12. & plures citati ab Alzedo d. cap. 12. num. 1. consonat cap. 1. sess. 24. de reformat. vbi Episcopus dicitur super omnes gradus constitutus, & supra hac eandem sess. cap. 6. vers. Episcopus præterea, vbi dicitur Episcopis primam deberi sedem, & præcipuam omnium rerum agendarum auctoritatem, exornat Sbroz. de officio vicar. in pres. à princ. & præcipue à num. 9. immo & Angelis præcellere, quatenus Ecclesiam regere scientia diuinitus communicata datum est, multis probat Thom. Bosi. de signis Ecclesie tom. 2. lib. 16. cap. 9.

Quare ab ipso nascentis Ecclesie exordio Principes 6. Nn 4 Catho-

Catholici verbis, & factis semper ostenderunt quantum Episcopis tribuendum esset, in omnibus se illis inferiores profitentes. Et primum Constantinus ille magnus ingressus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nixenum celebrandum in medio cōuentus erectus constituit, ac cum parua quaedam sella ex auro fabricata illi esset loco posita, non prius confedit, quam Epi-

scopi ad id annuissent, vt est apud Euseb. *lib. 1. de vita eiusdem Constantini c. 10.* Nec solum Episcopos vt Patres, immò verò vt Dei Prophetas omnino honorifice venerabatur, vt idem Euseb. *in eadem historia, memoriae prodidit lib. 3. cap. 22.* Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus gestis vbique clarus ipsos Episcopos in summa veneratione habuisse legitur *lib. 7. tripartita historie cap. 8.*

Sacri Canones exactè obseruandi sunt, nec nisi vrgenti causa dispensandum est.

C A P V T XVIII.

- 1 Dispensatio est legis relaxatio.
- 2 Causa rationalis debet ad dispensandum concurrere cum legitima auctoritate.
- 3 Causa legitima, & illius cognitio requiritur in di-

spensatione, quæ ab inferiore dimanat.

- 4 Dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita.

Sicuti publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque defectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. ^a Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos, ^a Quod si vrgens iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse: ^b id est causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitiâ censetur.

^a Cap. Si Romanorū, 19. dist. c. si quis omnem 1. q. 7. c. 1. de constitutionibus.
^b Cap. 1. de voto.

1. **C**ollige ex text. dispensationem esse legis relaxationem cum causæ cognitione ab eo, qui potestatem habet dispensandi, vt probatur ex illis verbis ibi, *legem soluere, &c.* & ibi, *id causa cognita, &c.* ita gloss. pen. in cap. requiritis §. nisi rigor. 1. quest. 7. Nauarr. in cap. quem panitet n. 7. de poenitent. dist. 1. & in man. prel. 9. num. 13. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 9. num. 1. Rebuff. in praxi benef. tit. de dispensat. num. 1. Alphons. Alvarez Guerrero in speculo iuris Pontific. 17. de dispensat. Episcopis, in princ. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 1. Fr. Emman. quest. regul. tom. 2. quest. 46. art. 1. Monet. de distrib. quoad p. 2. q. 14. nu. 2. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 26. in 1. edit. alias resol. 227. num. 2. in 2. edit. Sanchez de matrim. lib. 8. disputatione 1. num. 2. Sayr. in clauis Regia lib. 6. cap. 11. à princip. Card. Tusch. lit. D. conclus. 457. Soar. de legib. lib. 6. cap. 10. num. 7. Cardos. in praxi iudicum, verb. dispensatio, num. 1. Fr. Ludou. Miranda in man. Prelator. tom. 2. quest. 30. art. 1. Portel. in dubijs regular. verb. dispensare. Hieronym. Roderic. in compend. Regular. resol. 51. num. 1. Vgolin. de officio Episcopi cap. 7. num. 1. Ego ipse in simili tract. part. 2. allegat. 33. num. 3.
2. **a** Quod si vrgens, iustaque ratio, &c. Ergo ad dispensandum debet cum legitima auctoritate concurrere rationalis causa iuxta viri boni arbitrium, vt per Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 13. cap. 19. num. 194. cum seqq. Fr. Ioan. à Cruce de statu Religion. lib. 2. cap. 1. dub. 1.
3. **b** Causa cognita. Legitimam causam, & illius cognitionem requiri in dispensatione quæ ab inferiore dimanat, tenent Gutier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 5. Menoch. conf. 16. num. 15. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 8. num. 3. & lib. 8. disput.

17. num. 10. Fernandez in examine Theologia moralis part. 1. cap. 6. §. 10. num. 1. Ego ipse d. allegat. 33. num. 4. quia per illam vulneratur ius publicum, vt ex Puteo tradit Aloys. Ricc. in praxi auren. resol. 410. num. 3. nam si fiat sine causa, dicitur potius dissipatio, quam dispensatio, sicut ex S. Bernardo colligunt Curt. sen. conf. 19. inc. ip. Aggredior, nu. 6. & Socin. iun. conf. 120. num. 28. vol. 2. & cessante causa cessat dispensatio, gloss. verb. cessante, in cap. post translatiōnem, de renunciat. & alij citati ab Aloys. Ricc. d. resol. 410. num. 8.

Vnde dispensatio quæcumque inferioris in lege superioris absque causa legitima facta est irrita, vt resoluunt Couar. de sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1. Gutier. d. c. 9. num. 5. Nauarr. d. prax. 9. num. 15. Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 4. Ludouic. Miranda d. quest. 30. art. 4. concl. 4. Ego ipse d. allegat. 34. num. 1. Non sic dicendum de dispensatione Episcopi, vel alterius inferioris in proprijs constitutionibus facta, vt per Botte. in tract. de Synodo Episcopi part. 2. art. 4. num. 8. Gambar. de auctor. Legati, lib. 10. num. 442. & seqq. Nauarr. in man. cap. 25. num. 74. in fine, Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. num. 11. quos refert & sequitur Sanchez d. lib. 8. disput. 17. num. 27. Soar. de legib. lib. 6. cap. 15. num. 8. Salas eod. tract. disput. 20. sect. 4. num. 43. Basil. Pontius in tract. de matrim. lib. 8. cap. 5. num. 3. metipsum d. allegat. 34. num. 2. cum seqq. vbi multipliciter declaro, & à num. 8. quaero an dispensatio Archiepiscopi in decretis Synodi Prouincialis facta sine causa legitima valeat, de quo etiam Aloys. Ricc. in decis. Curia Archiepiscopi Neapolit. part. 4. decis. 122.

Duellorum vsus tollendus est, & pugnantes ac permittentes puniendi sunt, vt ibi.

C A P V T XIX.

- 1 Doctores de duello agentes.
- 2 Pius V. statuit circa duella.
- 3 Gregorius XIII. circa idem.
- 4 Clemens VIII. circa idem.

- 5 Ludouicus XIII. Francorum Rex circa idem.
- 6 Duellum commissum in loco priuato, & non tuto, siue patris, &c. an dicatur comprehensum sub hoc decreto.

7 Consti-